

Sygn. akt III AUa 1786/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 sierpnia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Agata Pyjas-Luty
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Elżbieta Bałaban

po rozpoznaniu w dniu 31 sierpnia 2021 r. w Krakowie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku J. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę pomostową

na skutek apelacji wnioskodawcy J. N.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 23 września 2019 r. sygn. akt VII U 469/19

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1786/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 listopada 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił J. N. prawa do emerytury pomostowej.

Wyrokiem z dnia 23 września 2019 r. (sygn. akt VII U 469/19) Sąd Okręgowy w Krakowie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie wnioskodawcy od powyższej decyzji organu rentowego.

Sąd pierwszej instancji jako bezsporną wskazał okoliczność, że odwołujący ma (...) lat, od marca 2008r. pobiera rentę z tytułu niezdolności do pracy, po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, albowiem w ogóle nie pracował z uwagi na świadczenie rentowe, ostatnio był zatrudniony w okresie od dnia 1 lutego 2017r. do dnia 19 stycznia 2018r. w (...) sp. z o.o. w B., udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat, organ rentowy uznał za wykazany staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący 2 lata, 6 miesięcy i 9 dni, tj. od dnia 15 października 2004r. do dnia 30 kwietnia 2007r. (po odjęciu okresów niezdolności do pracy z powodu choroby).

Sąd Okręgowy ustalił również, że w okresie od dnia 1 czerwca 1987r. do dnia 31 sierpnia 1991r. odwołujący był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w S., gdzie od dnia 15 lutego 1988r. do dnia 29 lutego 1988r. i od dnia 1 grudnia 1988r. do dnia 31 sierpnia 1991r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych) pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów, tj. pracę o której mowa w wykazie A, dziale VIII, poz. 2 oraz przetwórstwo, magazynowanie, przepompowywanie, przeładunek, transport oraz dystrybucja ropy naftowej i jej produktów, tj. pracę o której mowa w wykazie A, dziale IV, poz. 19 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.), na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego i robotnika magazynowego (wydawca smarów i materiałów pędnych, wymienionych w wykazie A, dziale VIII, poz. 2 i dziale IV, poz. 19 pkt 1 stanowiącym załącznik nr (...) do zarządzenia nr (...) Ministra – Kierownika Urzędu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z dnia 2 sierpnia 1985r. w sprawie wykazów prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, uprawniających do niższego wieku emerytalnego). W powyższym zakładzie pracy odwołujący pracował w pogotowiu technicznym, jeździł samochodem (...) marki (...)w terenie. Był to samochód ważący około 7 ton. Następnie (od 15 lutego 1988r.) odwołujący pracował jako dostawca paliw i jeździł wówczas (...)o ładowności do 5600 litrów (...)(tj. około 4.700 kg). W okresie od dnia 4 maja 1994r. do dnia 30 września 2004r. odwołujący był zatrudniony w Zakładach (...) sp. z o. o. w M., gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako operator maszyn obróbczych, tj. wykonywał pracę polegającą na wydobywaniu, obróbce i przeróbce surowców skalnych. Praca odwołującego w powyższym okresie zatrudnienia polegała na przycinaniu i szlifowaniu płyt kamiennych z piaskowca tj. obróbce piaskowca, znacznie rzadziej marmuru i granitu. W okresie od dnia 18 maja 2007r. do dnia 31 stycznia 2008r. odwołujący był zatrudniony w Kopalni (...) sp. z o.o. w O., gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. - operatora maszyn obróbczych, tj. pracę polegającą na wydobywaniu, obróbce i przeróbce surowców skalnych. W Kopalni (...) zajmowano się wydobywaniem piaskowca, produkcją kruszywa z kamienia, obróbką piaskowca, produkcją okładzin z piaskowca. Odwołujący faktycznie pracował jako kierowca samochodu technologicznego, który razem z ładunkiem ważył około 60 ton. Odwołujący poruszał się tym samochodem wyłącznie po terenie zakładu górniczego (po wyrobiskach lub zakładzie przeróbczym). W ostatnim miesiącu pracy odwołujący pracował natomiast na hali obróbczej przy obróbce kamienia jako trakowy (trakowy zajmuje się cięciem kamienia). Zajmował się nadto szlifowaniem i ręczną obróbką kamienia (piaskowca).

Przedstawiony powyżej stan faktyczny Sąd pierwszej instancji ustalił w oparciu o dowody z dokumentów, w tym akt osobowych, zeznania świadków (współpracowników odwołującego) oraz zeznania odwołującego.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie J. N. nie zasługiwało na uwzględnienie. Przytaczając treść art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych Sąd pierwszej instancji stwierdził, że wnioskodawca nie spełnia wszystkich przesłanek nabycia prawa do emerytury pomostowej na podstawie tego przepisu, gdyż bezsporna w sprawie jest okoliczność, że po dniu 31 grudnia 2008r. ubezpieczony nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, albowiem w ogóle pracy po tym dniu nie świadczył. Wskazując na treść art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych Sąd Okręgowy podniósł, iż należy ocenić, czy do dnia 31 grudnia 2008r. odwołujący uzyskał 15 letni staż pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, tj. wykonywał pracę wymienioną w załącznikach do tej ustawy. Dokonując tej oceny przyjął, że odwołujący się do dnia 31 grudnia 2008r. nie legitymuje się 15 – letnim stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Wnioskodawca wskazywał na okresy takiego zatrudnienia od dnia 4 maja 1994r. do dnia 30 września 2004r. i od dnia 15 maja 2007r. do dnia 31 stycznia 2008r. W odniesieniu do okresu pracy odwołującego w Zakładach (...) sp. z o.o. w M. i w Kopalni (...) Sąd pierwszej instancji uznał, że nie można zakwalifikować tego zatrudnienia jako pracy polegającej na udostępnianiu i eksploatacji związanej z urabianiem minerałów skalnych (punkt 2 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych). Według Słownika języka

polskiego PWN (tom III, str. 615-616 Warszawa 1981 pod redakcją prof. dr Mieczysława Szymczaka) urobić w górnictwie oznacza oddzielić, oderwać mniejsze lub większe kawałki skały, kopaliny od calizny (ręcznie, mechanicznie lub za pomocą innych środków). Urabianie materiałów skalnych, jest zatem udziałem ścisłego kręgu pracowników zatrudnionych bezpośrednio przy urabianiu urobku np. górników w przodkach. W pojęciu znaczeniowym pozycji 2 załącznika Nr 1 nie zawierają się prace pośrednio związane z urabianiem minerałów (materiałów) skalnych, mające zapewnić niezakłócony przebieg procesu urabiania tych materiałów, jak też ich późniejsza obróbka. Właśnie taki pośredni charakter miała praca ubezpieczonego polegająca na prowadzeniu pojazdu technologicznego (odwołujący był kierowcą, tj. trakowym samochodem przewożącym urobek w obrębie zakładów), czy też obróbce, szlifowaniu płyt piaskowca. Zdaniem Sądu Okręgowego, jako pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych nie można także uznać pracy odwołującego w (...), ani pracy kierowcy pojazdu (...) w Kopalni (...) oraz pracy kierowcy pogotowia (...)w Przedsiębiorstwie (...) w S.. W rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych pracą w warunkach szczególnych jest wyłącznie praca odwołującego na stanowisku kierowcy cysterny w Przedsiębiorstwie (...) w S. w okresie od 15 lutego 1988r. do 29 lutego 1988r. oraz od 1 grudnia 1988r. do 31 sierpnia 1991r. (2 lata, 9 miesięcy i 15 dni), zgodnie z załącznikiem nr 2 pkt 10 do ustawy o emeryturach pomostowych: prace kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne wymagające oznakowania pojazdu tablicą ostrzegawczą barwy pomarańczowej, zgodnie z przepisami umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych ((...)), sporządzonej w G. dnia 30 września 1957r. Nawet gdyby jako pracę w warunkach szczególnych uznać pracę odwołującego przy obróbce piaskowca w Zakładach (...) sp. z o.o. w M. i w Kopalni (...) (tutaj 1 miesiąc zgodnie z twierdzeniami odwołującego), to łączny staż pracy odwołującego, razem z pracą w charakterze kierowcy cysterny, nie wyniesie 15 lat, zatem nie zostanie spełniony warunek, o jakim mowa w art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Mając na uwadze powyższe okoliczności i rozważania Sąd Okręgowy oddalił odwołanie, orzekając na zasadzie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Apelację od przedmiotowego wyroku wywiódł odwołujący się. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił:

1. naruszenie prawa procesowego poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów tj. art. 233 § 1 k.p.c. w wyniku uznania, że zebrany materiał dowodowy nie jest wystarczający do stwierdzenia, że staż pracy w warunkach szczególnych ubezpieczonego uprawnia go do emerytury pomostowej, w szczególności przez:

- arbitralną ocenę zeznań świadków oraz ubezpieczonego na okoliczność pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach poprzez uznanie, że zeznania te nie są wystarczające, by ustalić, iż ubezpieczony pracował przy urobku materiałów (minerałów) skalnych, zgodnie z poz. 2 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych;

- błędną ocenę wiarygodności materiału dowodowego, tj. uznanie iż twierdzenia przedstawione przez ubezpieczonego w zakresie dotyczącym pracy w szczególnych warunkach, iż praca ubezpieczonego miała charakter pośredni związany z urobkiem materiałów (minerałów) skalnych lub późniejszą ich obróbką;

2. w efekcie błędnych ustaleń w zakresie stanu faktycznego, naruszenie prawa materialnego tj. art. 49 ustawy z dnia 19.12.2008r. oraz poz. 2 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych poprzez błędne jego zastosowanie i interpretację, polegające na uznaniu przez Sąd Okręgowy, iż w świetle błędnie ustalonego stanu faktycznego nie zachodzą przesłanki uzasadniające stwierdzenie, że staż pracy w warunkach szczególnych ubezpieczonego uprawnia go do emerytury pomostowej.

W oparciu o sformułowane wyżej zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie mu emerytury pomostowej w związku z pracą w szczególnych warunkach oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego. Skarżący wniósł nadto o dopuszczenie dowodu z dokumentacji fotograficznej przedstawiającej „wozidło” typu (...), elementy maszyny typu (...), fragmenty bloków skalnych i powstałej z nich okładziny skalnej - wszystkie te elementy były wykonywane przez odwołującego

się i obsługiwał on wszystkie te maszyny - na okoliczność dokładnego zobrazowania, jakie maszyny obsługiwał odwołujący się i na czym tak na prawdę polegała jego praca tj. że była ona bezpośrednio związana z urobkiem materiałów (minerałów) skalnych i ich obróbką. W uzasadnieniu apelacji odwołujący się wskazał, że w Zakładzie (...) sp. z o.o. jeździł tzw. wozidłem tj. pojazdem (...)o ładowności 32 tony marki (...), podjeżdżał tym pojazdem technologicznym pod ścianę skalną, tam przy pomocy zespołu narzędzi urządzenia typu (...) dokonywał przygotowania kruszywa skalnego do załadunku na wozidło, następnie stromym zboczem zwoził ten materiał skalny na dół do warsztatu, gdzie materiał ten podlegał dalszej obróbce przez odwołującego w postaci cięcia bloków skalnych na mniejsze bloki, czy też obstukiwania tego bloku celem uzyskania małej kostki. Z kolei z Zakładzie (...) w M. odwołujący obsługiwał urządzenie do cięcia bloków skalnych typu (...), a praca ta była wykonywana na hali zakładu obróbki i produkcji kamienia w systemie trzymianowym, a następnie przez kilka lat w systemie czterobrygadowym. Zakres pracy odwołującego polegał na: przecieraniu bloków skalnych (wykonywał to trak wielopięłowy lub wahadłowy na ścierniwo, stal – żeliwo; rozbijanie bloków (oddzielanie płyt, mycie, transport na stojaki lub dalsza obróbka na hali według zamówienia); polerowanie na mokro lub szlifierce (...) cięcie na wymiar płyt według zaleceń sztygara; ręczna obróbka kamienia (szlifowanie na okładziny elewacyjne lub tzw. łupanka, czy też wiercenie otworów w kamieniu). Wszystkie te prace były wykonywane przez odwołującego się niezależnie od tego, czy obsługiwał traka (...), traka (...), cyrkularkę do (...), szlifierkę (obsługa na mokro, szlifierka ręczna do kamienia, tzw. „rozłupanka” na suchu). Sąd Okręgowy błędnie ocenił, na czym polegała praca odwołującego się, gdyż w uzasadnieniu stwierdził, że „praca ubezpieczonego polegała na prowadzeniu pojazdów (...)tj. odwołujący był kierowcą, trakowym samochodem przewożącym urobek w obrębie zakładów”. Tymczasem praca odwołującego była bardzo zróżnicowana i generalnie była bezpośrednio związana z urobkiem kamienia i jego obróbką. Odwołujący nie jeździł trakami, tylko go obsługiwał przy cięciu kamienia. Wykonywana przez niego praca polegała na bezpośrednim urabianiu minerału skalnego, a zatem była to praca wymieniona w załączniku nr 1 poz 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Zdaniem skarżącego, wskazane powyżej czynności, mieszczące się w zakresie jego obowiązków, stanowią prace eksploatacyjne związane z urabianiem minerałów skalnych. W konkluzji apelujący stwierdził, że spełnił wszystkie przesłanki, o których mowa w przepisie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Na poparcie swojego stanowiska przywołał wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2018 r. (sygn. akt I UK 70/17), w którym przyjęto, że pod pozycją 2 załącznika nr 1 do ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych wymieniono dwa rodzaje pracy w warunkach szczególnych: prace udostępniające związane z urabianiem minerałów skalnych oraz prace eksploatacyjne związane z urabianiem minerałów skalnych. Kluczowe jest więc wykonywanie czynności, które można kwalifikować jako udostępnianie złóż lub eksploatację złóż minerałów skalnych, które dodatkowo muszą być związane z ich urabianiem. Pracą, o której mowa pod tą pozycją nie jest praca polegająca na samym udostępnianiu złoża, a zatem wykonywaniu wszelkich czynności przygotowawczych, które następnie pozwolą na eksploatację minerałów skalnych. Udostępnienie musi być bowiem związane z urabianiem minerałów przez pracownika wykonującego takie prace. Reasumując skarżący wskazał, że praca w Zakładzie (...) sp. z o.o., Zakładzie (...) w M. plus praca w Przedsiębiorstwie (...) w S. na stanowisku kierowca cysterny przewożącego towary niebezpieczne oraz praca zaliczona przez organ rentowy od 15 października 2004 r. do 30 kwietnia 2007 r. była pracą w szczególnych warunkach, co sprawia że spełniony został warunek 15 lat pracy w szczególnych warunkach, uprawniający do emerytury pomostowej.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje.

Apelacja jest nieuzasadniona.

Przedmiot rozpoznawanej sprawy dotyczył prawa wnioskodawcy do emerytury pomostowej, nabywanej na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t. jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 1924). Przesłanki prowadzące do przyznania emerytury pomostowej statuuje między innymi przepis art. 4 oraz art. 49 ww. ustawy. W niniejszym postępowaniu poza sporem pozostaje niespełnienie przez odwołującego się wymogu wynikającego z art. 4 pkt 6 ustawy, wobec czego należy poddać analizie warunki nabycia prawa do emerytury pomostowej przewidziane w art. 49 tej ustawy. Na etapie postępowania apelacyjnego, spór obejmuje kwalifikację prawną okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładach (...) sp. z o.o. w M. od dnia 4 maja 1994 r. do dnia 30 września

2004 r. oraz w Kopalni (...) sp. z o.o. w O. od dnia 18 maja 2007 r. do dnia 31 stycznia 2008 r., w kontekście spełnienia przesłanki określonej w art. 49 pkt 3 ustawy.

Na wstępie należy zaaprobować ustalenia faktyczne zaprezentowane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Sąd pierwszej instancji - dokonując ustaleń w przedmiocie charakteru pracy wykonywanej przez odwołującego się w spornych okresach zatrudnienia - bazował zarówno na dowodach z dokumentów, między innymi dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego zalegającej w aktach osobowych, jak również na zeznaniach odwołującego się oraz zawnioskowanych przez niego świadków. Wynikający z tych dowodów opis realizowanych przez ubezpieczonego obowiązków pracowniczych nie został zanegowany w apelacji. Skarżący w istocie nie tyle podważa poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne dotyczące rodzaju i charakteru czynności podejmowanych w spornych okresach zatrudnienia, co ocenę tych okoliczności przeprowadzoną z perspektywy kwalifikacji prawnej analizowanych okresów jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, czyli przez pryzmat zastosowania norm prawa materialnego. Z tego względu, Sąd Apelacyjny podzielił przedstawioną przez Sąd pierwszej instancji podstawę faktyczną rozstrzygnięcia, przyjmując ją za własną, uznając za zbędne ponowne przytaczanie ustalonych przez Sąd pierwszej instancji faktów (vide m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 marca 2006 r., I CSK 147/05, LEX nr 190753 i z dnia 17 lipca 2009 r., IV CSK 110/09, LEX nr 518138).

Przechodząc do oceny zasadności zarzutów apelacyjnych dotyczących podstawy prawnej zaskarżonego wyroku warto odnotować, że na gruncie ustawy o emeryturach pomostowych prace wykonywane w szczególnych warunkach definiuje przepis art. 3 ust. 1 tej ustawy, wedle którego prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. W tym aspekcie wypada zaznaczyć, że w załączniku nr 1 do ww. ustawy, pod pozycją 2 ujęto prace udostępniające lub eksploatacyjne związane z urabianiem minerałów skalnych.

Rozważając przesłanki prowadzące do przyznania emerytury pomostowej na gruncie art. 49 powołanej wyżej ustawy zauważyć trzeba, że legitymowanie się 15 – letnim stażem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 291) oraz wydanego na podstawie tego przepisu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43) nie jest wystarczające do nabycia prawa do spornego świadczenia emerytalnego. W świetle art. 49 ww. ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która: 1) po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12; 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Cytowana regulacja zmienia wymagania konieczne do uzyskania emerytury pomostowej dla osób niespełniających warunku z art. 4 pkt 6 ustawy, zwalniając je z konieczności wykonywania po 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jednakże wprowadza w to miejsce wymaganie, aby ubiegający się o przedmiotowe świadczenie spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 r.) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Warunek ten został jasno wyrażony, wynika wprost z literalnego brzmienia art. 49 pkt 3 ustawy i jest zgodny z jej celem. Na mocy tego przepisu nie ma podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie może być kwalifikowany jako okres pracy w warunkach szczególnych lub pracy o szczególnym charakterze w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2016 r., II UK 373/15, LEX nr 2177086 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2019 r.,

III UK 185/18, LEX nr 2626282). Jest to bowiem wyraz realizacji ogólniejszej zasady, na której opiera się ustawa o emeryturach pomostowych, zgodnie z którą prawo do emerytury pomostowej przysługuje wyłącznie osobom, które w okresie swojej kariery zawodowej wykonywały pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze zdefiniowaną w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy. W konkluzji należy stwierdzić, że na podstawie art. 49 ww. ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje wyłącznie osobom, które przed dniem 1 stycznia 2009 r. osiągnęły wymagany okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy.

Zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie 15 – letniego stażu pracy wykonywanej przez odwołującego się w warunkach szczególnych określonych w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. Wnioskodawca dysponuje świadectwami pracy potwierdzającymi fakt wykonywania pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ww. ustawy emerytalno – rentowej oraz powołanego wyżej rozporządzenia, mianowicie w ramach zatrudnienia w Zakładach (...) sp. z o.o. w M. na stanowisku operatora maszyn obróbczych od dnia 4 maja 1994 r. do dnia 30 września 2004 r. oraz w trakcie zatrudnienia na stanowisku operatora maszyn obróbczych (trakowego, kierowcy) w Kopalni (...) sp. z o.o. w O. od dnia 18 maja 2007 r. do dnia 31 stycznia 2008 r. Obydwa wskazane wyżej okresy zostały przyporządkowane przez pracodawców do prac polegających na wydobywaniu, obróbce i przeróbce surowców skalnych, ujętych w załączniku do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w Wykazie A, Dziale I, pod poz. 3. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, powyższe okresy nie mogą zostać zakwalifikowane do prac wymienionych w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, gdzie pod pozycją 2 figurują jedynie prace udostępniające lub eksploatacyjne związane z urabianiem minerałów skalnych. Ustawodawca zawęził katalog prac w szczególnych warunkach, eliminując z niego zatrudnienie przy obróbce i przeróbce surowców skalnych, uznawane jako wykonywane w szczególnych warunkach na mocy dotychczasowych przepisów, czyli powołanego wyżej rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. W załączonym do ustawy o emeryturach pomostowych wykazie prac w szczególnych warunkach nie widnieją już prace polegające na obróbce surowców skalnych, lecz tylko prace udostępniające lub eksploatacyjne związane z urabianiem minerałów skalnych. Obróbka surowców skalnych nie mieści się w pojęciu prac eksploatacyjnych związanych z urabianiem minerałów skalnych. Nieuprawnione jest utożsamianie czynności sprowadzających się do obróbki bądź przeróbki surowca wydobytego i udostępnionego przez inne osoby z czynnościami polegającymi na eksploatacji złóż minerałów skalnych, które dodatkowo muszą być związane z urabianiem tych minerałów przez pracownika wykonującego takie prace. Wbrew wywiodom apelacji, nie jest wystarczające wykonywanie jakichkolwiek prac związanych z urobkiem surowców skalnych oraz ich późniejszą obróbką. Muszą to być ściśle określone przez ustawodawcę prace udostępniające lub eksploatacyjne, a nadto związane z urabianiem minerałów skalnych, a nie ich obrabianiem na hali produkcyjnej. Urabianie w górnictwie oznacza oddzielanie skały od calizny skalnej i jest jedną z podstawowych czynności wybierania kopaliny, a zatem urabianie materiałów skalnych odbywa się na terenie złoża, gdzie następuje jego eksploatacja i wydobywanie surowca. Zakres znaczeniowy pojęcia „urabianie minerałów skalnych” nie odpowiada pracom polegającym na dokonywaniu późniejszej obróbki surowca skalnego, co najczęściej odbywa się w warsztacie lub na hali produkcyjnej. Konkludując stwierdzić trzeba, że w ramach prac wymienionych pod pozycją 2 załącznika Nr 1 nie zawierają się czynności związane z obróbką materiałów skalnych. Przeprowadzone w rozpoznawanej sprawie postępowanie dowodowe wykazało, iż we wskazanych w apelacji okresach zatrudnienia skarżący w głównej mierze zajmował się obróbką surowców skalnych (fakt niekwestionowany przez apelującego). W odniesieniu do okresu zatrudnienia w Zakładach (...) sp. z o.o. w M. należy zaznaczyć, że według relacji wnioskodawcy oraz świadków (K. T. i K. S.), praca wnioskodawcy na stanowisku operatora maszyn obróbczych polegała na obsłudze tzw. traka, czyli urządzenia przeznaczonego do cięcia bloków skalnych. W ramach pełnionych wówczas obowiązków wykonywał czynności związane z obróbką kamienia (przecinanie bloków i płyt kamiennych oraz ich szlifowanie), co odbywało się na hali obróbki kamienia przy użyciu maszyn, a częściowo ręcznie. Natomiast w trakcie zatrudnienia w Kopalni (...) sp. z o.o. w O. odwołujący się podejmował prace w charakterze kierowcy oraz trakowego, przy czym w przeważającym okresie jeździł samochodem technologicznym, przewożąc materiał z wyrobiska do zakładu przeróbczego, a przez ostatni miesiąc zatrudnienia na hali zajmował się cięciem kamienia, czyli jego obróbką (zeznania odwołującego się oraz świadków: A. O. i Ł. B.). Z przedstawionego przez wnioskodawcę oraz świadków opisu obowiązków służbowych wykonywanych w spornych okresach zatrudnienia wynika jednoznacznie, że nie są to prace, o które chodzi w poz. 2 załącznika nr 1

do ustawy o emeryturach pomostowych. Nie można zatem przyjąć, że do podstawowych obowiązków odwołującego się należały prace udostępniające lub eksploatacyjne związane z urabianiem minerałów skalnych. Ubezpieczony nie realizował czynności łączących się z wydobywaniem surowca skalnego i eksploatacją złoża, związanych jednocześnie z urabianiem minerałów skalnych, lecz w istocie zajmował się transportem materiału skalnego i jego późniejszą obróbką. W konkluzji należy przyjąć, że analizowane okresy zatrudnienia nie spełniają kryteriów kwalifikacyjnych pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu powołanej wyżej ustawy o emeryturach pomostowych.

W związku z powyższym Sąd drugiej instancji podzielił konstatację Sądu Okręgowego, iż nie zostały wykazane wszystkie przesłanki prowadzące do nabycia przez odwołującego się prawa do emerytury pomostowej, a konkretnie wymóg, który ustanawia przepis art. 49 pkt 3 ustawy w postaci 15 lat pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tejże ustawy. W kontekście podniesionych w apelacji zarzutów warto odnotować, że uprzywilejowane zasady nabycia prawa do emerytury wiążą się z pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, enumeratywnie wymienionych przez ustawodawcę, przy czym przesłanki definiujące poszczególne rodzaj prac w warunkach szczególnych podlegają ścisłej wykładni i nie mogą być interpretowane rozszerzająco. Świadczona przez wnioskodawcę praca - jako niespełniająca cech charakteryzujących prace w szczególnych warunkach w rozumieniu aktualnie obowiązującej ustawy o emeryturach pomostowych - nie uzasadnia przyznania spornego świadczenia emerytalnego.

Mając na uwadze przedstawione powyżej okoliczności i rozważania Sąd Apelacyjny stwierdził, że zaskarżony wyrok został oparty na prawidłowych ustaleniach faktycznych oraz nie narusza przepisów prawa materialnego. Wywiedziona przez odwołującego się apelacja nie zasługuje na uwzględnienie i podlega oddaleniu, o czym orzeczono na mocy art. 385 k.p.c.

Agata Pyjas-Luty